

Samfélagsleg ábyrgð
í sjávarútvegi

2.-3. NÓVEMBER Í HÖRPU

Áskoranir á alþjóðamörkuðum

Hörður Sævaldsson

Lektor

Háskólinn á Akureyri

hordurs@unak.is

HAMPIÐJAN

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

ICELANDAIR
CARGO

ISI ICELAND
SEAFOOD

marel

Pipar \ TBWA

SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN

2023

Fimm hlutar

- 1. Afurðamarkaðir
- 2. Uppsjávarfiskar
- 3. Botnfiskur og lax
- 4. Bretlandsmarkaður
- 5 . Staðan

Skjáskot: Ruv.is 29.október 2023

Óvissa!

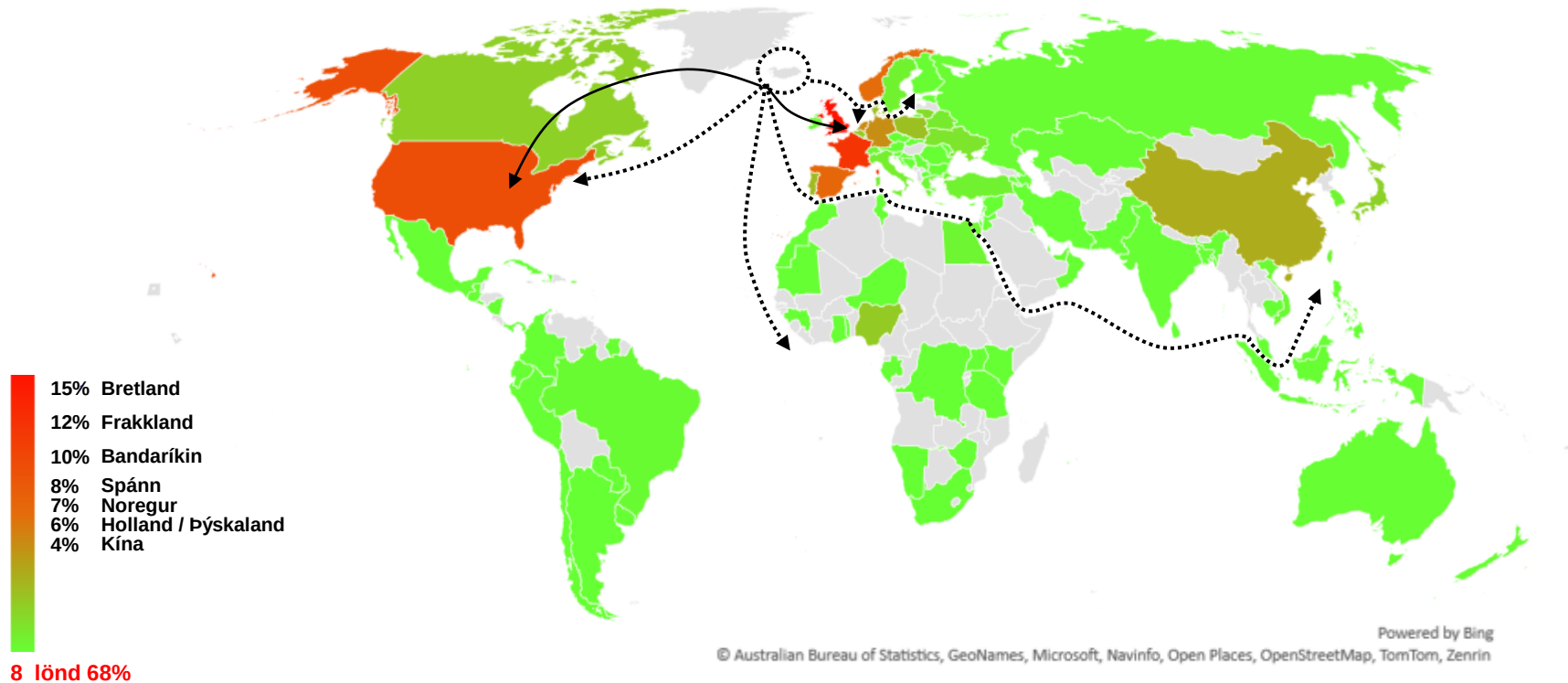
1. Afurðamarkaðir

Útflutningur sjávarafurða frá Ísland

- 98% sjávarafurða er flutt á alþjóðlega markaði
- 1000 milljónir á hverjum degi allt árið
- Árin 2016-2023 voru sjávarafurðir fluttar til 135 landa víða um veröld
- 75% af útflutningsverðmæti frá Evrópu, mest til Bretlands og Frakklands

1,8 – 2,4 milljarðar USD

250-350 milljarðar ISK

Afurðaflokkar og samkeppni

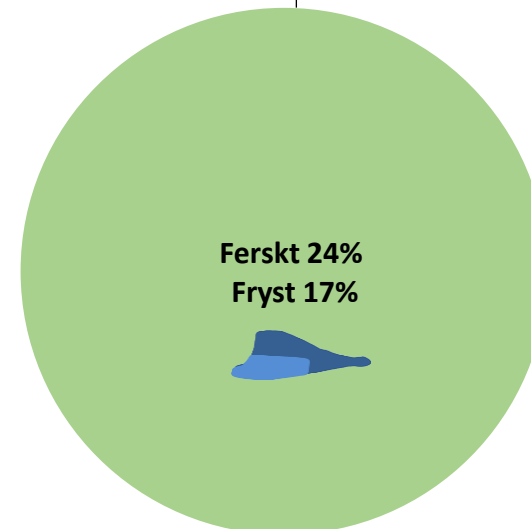
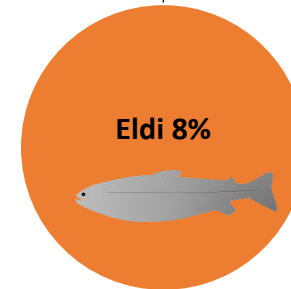
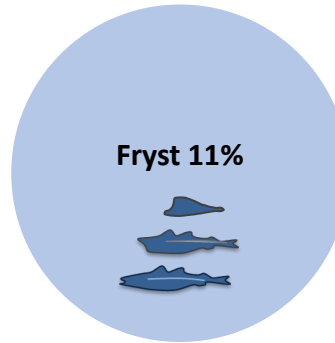
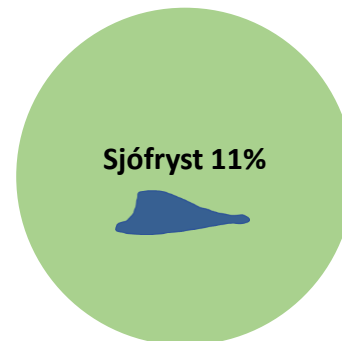
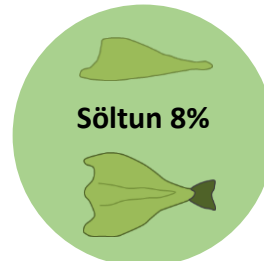
Perú ansjósa 5-7 milljónir tonna

Eldislax og silungur 3 milljónir tonna

Alaska ufsi 3 til 3,3 milljónir tonna

Þorskur 1,5 til 1,6 milljónir tonna

Hakes 1 til 1,3 milljónir tonna

Uppsjávarfiskar
Afli 800.000 tonn

Laxfiskaeldi
50 þúsund tonn

Botnfiskar
Afli 450.00 tonn

2. Uppsjávarfiskar

Uppsjávariðnaður – Magn, sveiflur og óvissa

Geymsluþol 1-2 ár

Veiðar og vinnsla

- Fimm vertíðar á ári, kapphlaup við tímann
- Mikið magn, um 800 þúsund tonn árlega
- Afköst verksmiðja yfir 1000 tonn á sólarhring
- **Áframvinnsla erlendis, frystir 12-20 kg kassar**
- **Eftirspurn eftir fiskimjöli og lýsi til fóðurframleiðslu**

Markaðir

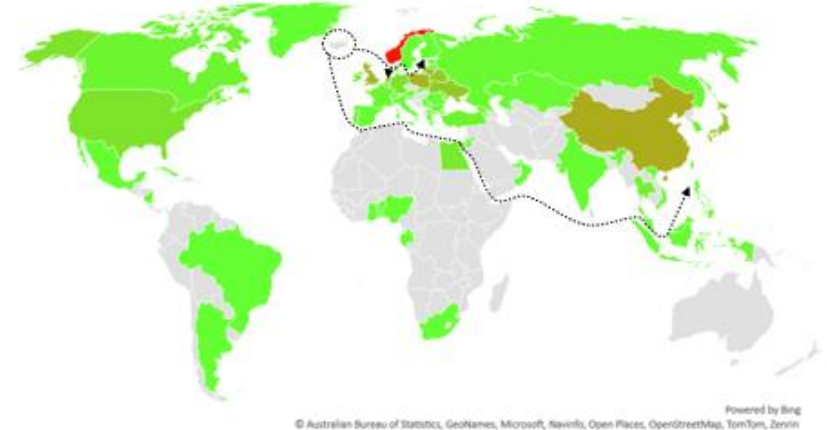
- **Fryst:** A-Evrópa, Rússland, Kína og Japan
- **Mjöl og lýsi:** Noregur, Bretland og Danmörk
- Rússland lokað með viðskiptaþvingunum 2014
- Vægi Úkraínu eykst, stríð í Úkraínu 2022

Áskoranir

- Óvissa með loðnuvertíð
- **Ósamið um deilistofna, vottanir?**
- **Covid** - Flutningskostnaður til Asíu tífaldast, lækkað aftur
- **Stríð** - Leið um Svartahaf takmörkuð, landflutningar
- **Stríð** – Mikið magn krefst orku, miklar hækkunar

Ljósmynd: Hörður Sævaldsson

Heimild: Hagstofa Íslands

SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2023

Samkeppnisþjóðin Færeyjar – Lokun markaða fyrir lax og uppsjávarfiskaafurðir

Færeyjar

Leita aðstoðar Dana vegna mögulegs innflutningsbanns Rússa

Færeyjar gætu orðið af heilmiklum útflutningstekjum ákveði Rússar að framfylgja tillögu fiskistofu á Rússlandi. Færeyskur þingmaður segir að Dönum beri skylda til þess að aðstoða við að leita nýrra markaða.

Róbert Jóhannsson
29. október 2023 kl. 18:26, uppfært kl. 19:04

Rússneskt skip við bryggju í Færeyjum.
Skjáskot úr myndbandi DR

Skjáskot: Ruv.is 29.október 2023

2. Botnfiskur og lax

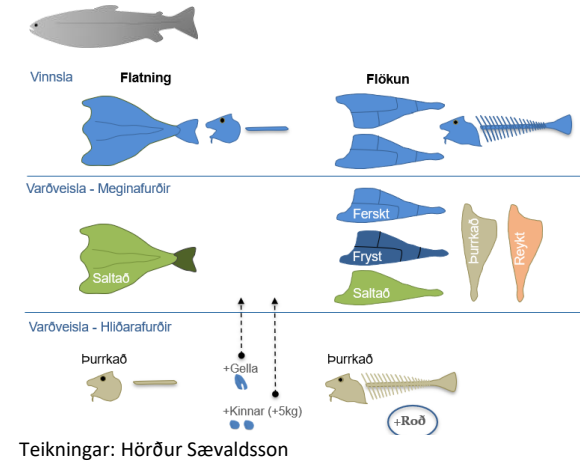
Botnfiskur og lax – Verðmæti og stöðugt framboð allt árið

Geymsluþol 1-2 ár

Veiðar, eldi og vinnsla

- **Lax:** Stýrt framboð og að mestu heill
- **Ferskt:** Fiskflök í 3-5 kg kössum
- **Frystu** Fiskflök í neytendaumbúðum
- **Saltað:** Flök, flattur, þunnildi og þunnildi
- **Þurrkað:** Haus og hryggir

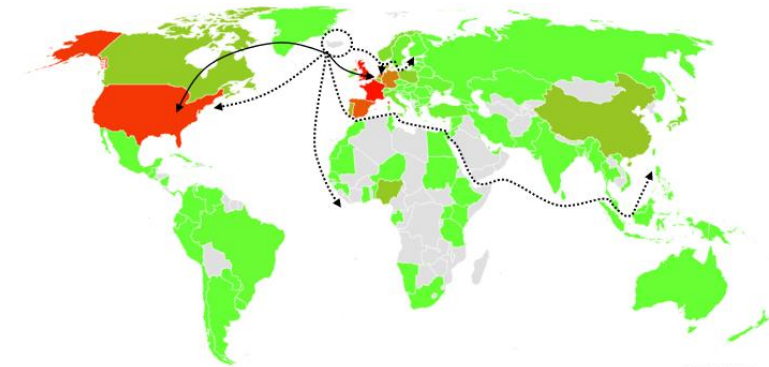

Markaðir

- **Ferskt:** Frakkland, Bandaríkin, Belgía og Þýskaland
- **Fryst:** Bretland, Spánn, Bandaríkin, Kína og Frakkland
- **Saltað:** Spánn og Portúgal
- **Þurrkað:** Nígería

Áskoranir

- **Hátt fiskverð, verðbólga!**
- **Eldi** – Sjúkdómar
- Markaðir fyrir hliðarafurðir (Nígería)
- **Samdráttur í mikilvægum fiskistofnum, fiskneysla?**
- **Covid** – Tímabundnar takmarkanir á ferskvöru, heimsending!

Heimild: Hagstofa Íslands

Samkeppnisþjóðin Noregur – Samdráttur í þorskafla og síld

200 mílur | mbl | 24.10.2023 | 12:40

Samið um 20% skerðingu þorskkvóta í Barentshafi

Ljósmynd/Cornelius Poppe Samkomuleg hefur verið gert milli Rússa og Norðmann um að skerða þorskkvótan í Barentshafi um 20%.

Noregur og Rússland hafa orðið sammála um að ekki verði veitt meira en 453.427 tonn af þorski í Barentshafi árið 2024 í samræmi við ráðgjöf vísindamanna fyrir norðurslóðaporsk (n. nordøst-arktisk torsk). Falla 212.124 tonn í hlut norskra skipa, eða tæp 47%.

Skjáskot: Morgunblaðið 24.október 2023

SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2023

3. Bretlandsmarkaður

Bretland

2022 og 2023

Verðbólga **5,7%** - 11,1%

Stýrivextir 0,25% til **5,25%**

Húshitun og rafmagn **hátt**

Matvöruverð **hátt**

Laun, stöðug

Ljósmynd: Wikimedia commons – Learning Lark

2020 og 2021

Verðbólga 0,9% - 2,6%

Stýrivextir 0,1%

Húshitun og rafmagn lágt

Matvöruverð hagstætt

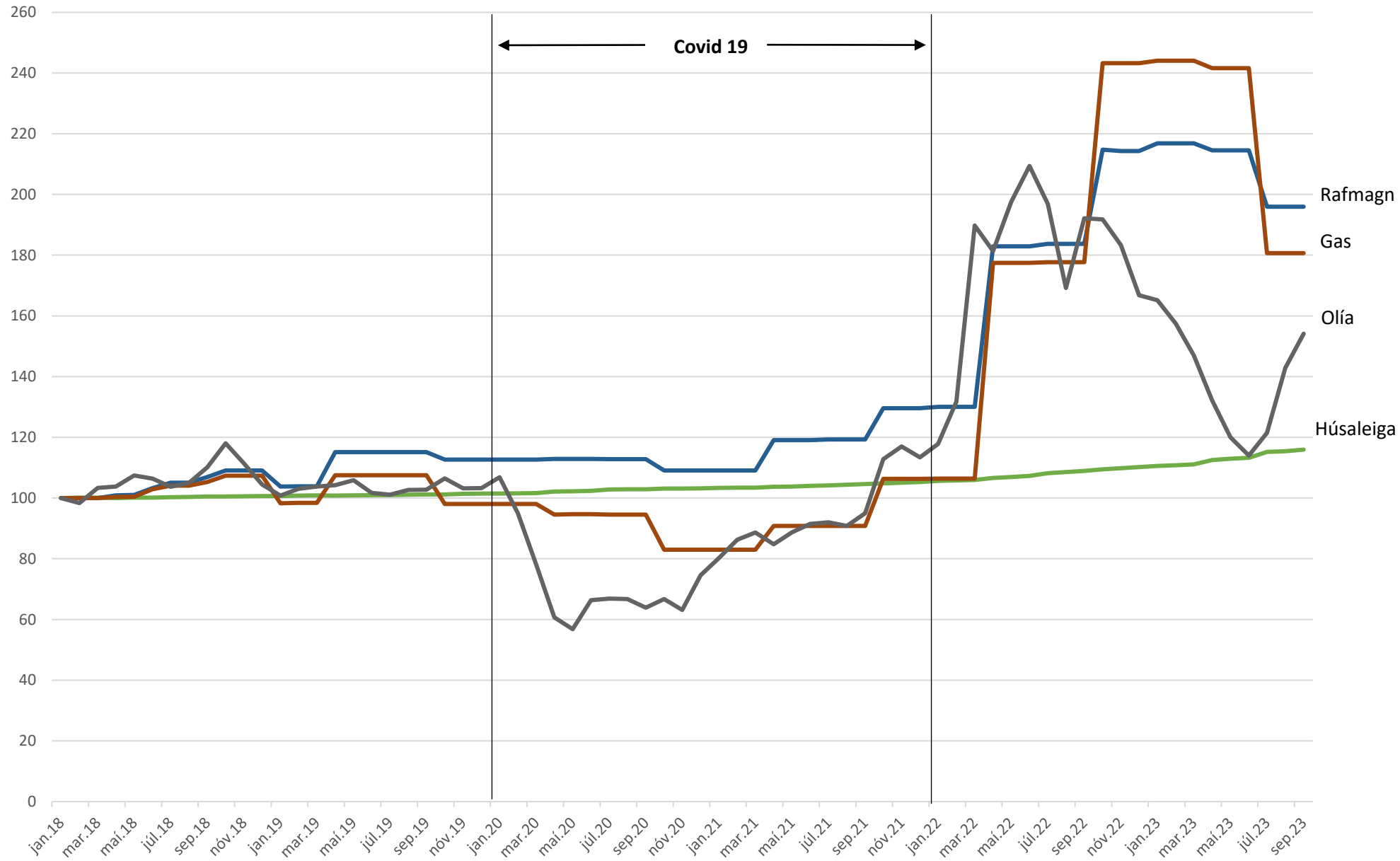
Laun, stöðug

Neysluhefð á fiski, já!

Grunnþarfir, já!

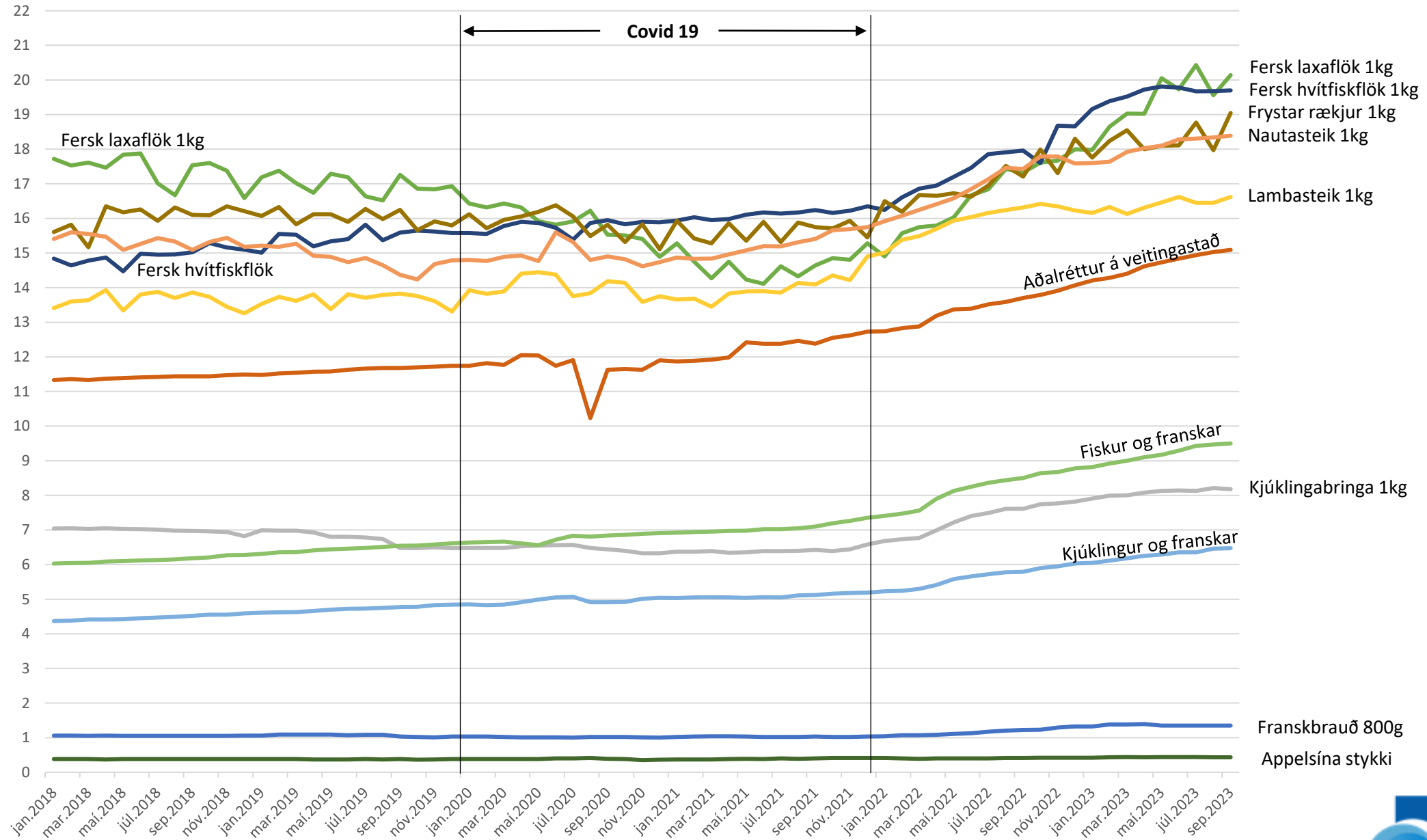
Bretland - Skjól

Vísitala (100=jan. 2018)

Bretland - Næring

Verð (GBP)

4. Staðan

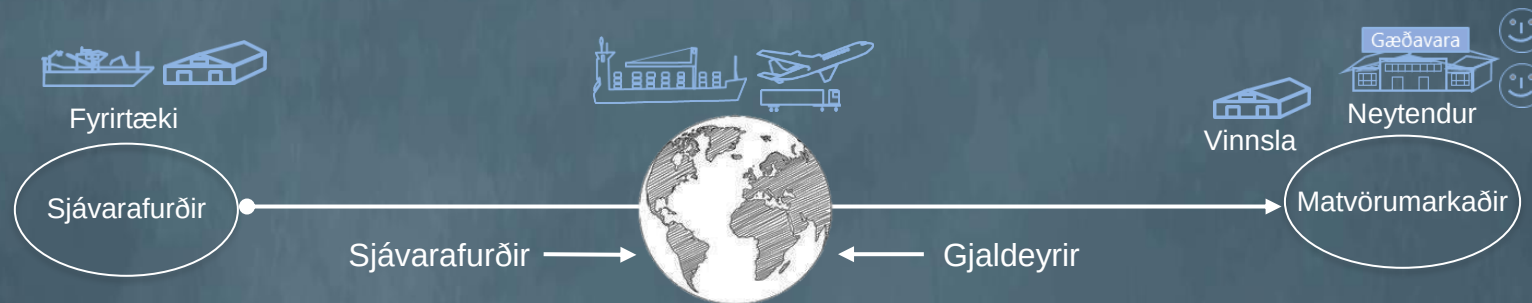
Aukinn kostnaður – Verðbólga!

Rótgrónir markaðir fyrir villtan fisk
Framboð frá fiskeldi hrein viðbót

Loftslagsbreytingar (+) Orkukostnaður

Covid (+) Lyf, húkrun og samdráttur túrisma

Úkraínustríð (+) Orkukostnaður og vopn

Framboð á fiski (-)
Fiskverð hátt (-)

Framboð matvöru?
Staðkvæmdarvara?

Gjöld – Verðbólga og stríð

Fjármagn (+)
Orka (+)
Mengun (+)
Tollar? (+)

Fjármagn (+)
Orka (+)
Mengun (+)

Fjármagn (+)
Húsnæði (+)
Orka (+)
Matvara (+)

Teikningar: Hörður Sævaldsson

SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2023

Takk fyrir mig!

Heimstyrjaldir 1914 og 1939

Borgarastyrjöld á Spáni 1936

Löndunarbann Bretland 1952-1956

Síldarhrun 1968/69

Bankahrun 2008

Nígeríumarkaður 1967, 1981 og 2015

Samdráttur í þorskveiðum 1990

Hrun úthafrækjuiðnaðar eftir 2000